

Stanisław Cwynar (1906 – 1984)

Późniejszy profesor psychiatrii Śląskiej AM i AM w Łodzi urodził się 23 marca w Albigowej. Tam ukończył szkołę powszechną, dalszą naukę pobierał w Gimnazjum matematyczno-przyrodniczym im. H. Sienkiewicza w Łańcutcie. Po złożeniu egzaminu dojrzałości w roku 1926 studiował na wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, uzyskując dyplom lekarza w 1934 roku. Jeszcze jako student, w 1932 roku rozpoczął pracę w Państwowym Szpitalu Psychiatrycznym w Kulparkowie (Lwów) w charakterze pomocniczej siły lekarskiej. Po otrzymaniu dyplomu uzyskał stanowisko asystenta. W latach 1937–1940 pracował jako ordynator w instytucji Opieka Rodzinna nad Psychicznymi Chorymi w województwie wileńskim. W 1940 roku otrzymał stanowisko ordynatora w Państwowym Szpitalu Psychiatrycznym w Wilnie. Po wkroczeniu do Wilna Armii Czerwonej w roku 1944 został dyrektorem tego szpitala. W 1945 roku został repatriowany i zamieszkał w Krakowie, gdzie początkowo pełnił funkcję lekarza domowego Ubezpieczalni społecznej, w 1946 roku zaś zaczął pracę w Państwowym Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznymi Chorych w Kobierzynie koło Krakowa.

Oprócz działalności organizacyjnej, jako ordynator i zastępca dyrektora do spraw lecznictwa zajmował się działalnością naukową. W 1948 roku po obronie pracy pt.: *Opracowanie wyników leczenia elektronarkozą 75 schizofreników przy pomocy aparatu własnej konstrukcji* uzyskał stopień naukowy doktora medycyny (promotor – Eugeniusz Brzeziński). W roku 1954 na podstawie ogólnego dorobku naukowego Centralna Komisja Kwalifikacyjna do spraw Kadry Naukowej przyznała mu tytuł naukowy docenta. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego otrzymał w roku 1961, a profesora zwyczajnego w roku 1967. W roku 1952 został powołany na stanowisko kierownika Katedry i Kliniki Psychiatrii Śląskiej Akademii Medycznej. Klinika, której był pierwszym kierownikiem i organizatorem, powstała na bazie Państwowego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznymi Chorych w Lublińcu. W roku 1958 został powołany na stanowisko kierownika Katedry i Kliniki Psychiatrii Akademii Medycznej w Łodzi. W krótkim czasie po objęciu katedry psychiatrii w AM w Łodzi został również powołany na stanowisko kierownika Katedry Psychiatrii

Wojskowej AM. W AM w Łodzi pełnił kolejno funkcje: prodziekana, dziekana i prorektora.

Pełnił liczne funkcje w nadzorze specjalistycznym. Był specjalistą wojewódzkim w dziedzinie psychiatrii w katowickim i, krótko, w krakowskim. W roku 1957 przejął po Eugeniuszu Wilczkowskim funkcję specjalisty krajowego ds. psychiatrii.

Był bardzo aktywnym członkiem PTP, wieloletnim członkiem ZG, przewodniczącym Oddziału Łódzkiego; otrzymał też godność członka honorowego. Był także członkiem honorowym Polskiego Towarzystwa Lekarskiego, należał do wielu krajowych i zagranicznych towarzystw naukowych. Był przewodniczącym Zespołu Badawczego do spraw alkoholizmu w Komisji Terapii Kontrolowanej przy VI Wydziale PAN oraz przewodniczącym Rady Naukowej Instytutu Psychoneurologicznego w Warszawie. W 1968 roku został powołany na członka Rady Naukowej przy Ministrze Zdrowia i Opieki Społecznej. Miał duże zasługi w kształceniu kadry. Był promotorem 22 prac doktorskich i opiekunem 6 przewodów habilitacyjnych.

Jego dorobek naukowy obejmuje ok. 170 prac. W szerokim zakresie jego zainteresowań da się wyróżnić kilka nurtów: psychoprofilaktykę i higienę psychiczną, wybrane zagadnienia psychiatrii klinicznej, pogranicze psychopatologii i różnych dziedzin medycyny, metody leczenia zaburzeń psychicznych, rehabilitację i resocjalizację chorych psychicznie oraz deontologiczne aspekty pracy lekarza psychiatry. Ważniejsze prace: *Wstęp do psychoterapii. Rozważania i rady praktyczne* (1959), *Relaks* (wsp. z J. Aleksandrowiczem I wyd., 1966 i A. Szyszko-Boguszem II wyd., 1976), *Nerwice narządowe* (wsp. z W. Musiałem, 1968), *Zaburzenia psychiczne w chorobach somatycznych* (wsp. z A. Mazurową, 1968), *Geropsychiatria* (1971), hasła z zakresu psychoterapii w *Encyklopedycznym słowniku psychiatrii*, pod red. L. Korzeniowskiego i S. Pużyńskiego (1972, 1978, 1986), *Podstawy psychiatrii. Podręcznik dla studentów* (wsp. z M. Jaroszem, 1976, 1978, 1980, 1983, 1988), *Zaburzenia psychiczne w chorobach wewnętrznych* (wsp. z A. Mazurową, 1976).

prof. Adam Bilikiewicz

(za: Leksykon Psychiatrii, PZWL, Warszawa, 1993)